

När Gunnar och Karin Eriksson var på Island kunde vädret skifta från strålande sol till becksvalt mörker på några sekunder när askmolnen närmade sig.

FOTO: PÁLMI LÁRUSSON

Hemma från vulkanen

Islands befolkningen fasar för att Katla ska vakna till liv

HEDEMORA/ISLAND

Askmolnet från Island drabbar stora delar av världen. Men de som råkar allra värst ut är islänningarna själva. Där handlar det inte bara om inställda flyg. Vulkanutbrottet är ett hot mot hela samhället.

Geologerna Karin och Gunnar Eriksson från Hedemora har nyss kommit hem från förödelsen.

De hade turen att åka med det allra sista planet som lyfte mot Reykjavik förra veckan. I tisdags hann de precis återvända till Sverige för att mötas av beskedet att Arlanda skulle stänga igen.

På Island ändras förhållandena från timme till timme. Människor evakueras fortfarande och riksvägen som går runt hela ön, är avstängd.

Bussar kan inte ta sig fram till de bokade hotellen. Mjölkken blir kvar på bondgårdarna eftersom tankbilar inte kommer dit.

– Korna och fåren är fortfarande inomhus men hästarna är ute den här säsongen och många har inte plats att ta in dem, berättar Gunnar Eriksson.

Förutom att djuren far illa så täcks marken med ett så tjockt lager aska att den inte går att odla på. Skulle vindarna vända västerut kom-

mer även de tätbefolkade områdena kring Reykjavik att drabbas.

– I Sverige talas det om att utbrottet har liten betydelse, men på Island är det en jättekatastrof, säger Karin Eriksson.

De båda geologerna är kritiska till de så kallade experterna, som uttalar sig om vulkanutbrottet.

– De enda riktiga experterna är geologer och geofysiker som konstaterar att det inte går att förutse någonting av vad som ska hända, säger Gunnar Eriksson.

– Ingen har en aning om det är ett litet utbrott eller inte, det går bara att säga hur det är i detta ögonblick, förklarar Karin Eriksson.

Under dagarna på Island befann de sig cirka en mil ifrån vulkanutbrottet när de var som närmast. Vulkanen är täckt av en glaciär som det

ser ut att komma en enorm skorsten ur. Några stora lavaströmmar är det inte, men däremot bildas väldiga vattenflöden som kallas jökellopp. För det heter inte flodvågor som det påstås i vissa medier.

Ur en vulkan kan det komma två saker: lava och tefra.

– Tefra är allt från stora bumlingar till aska, berättar Gunnar Eriksson.

Med tefrokronologi har isländska geologer hittat en dateringsmetod. Det går att se på året när vulkanutbrotten har skett.

– Aska faller på torvmarken och med tiden täcks den med ny torv. Genom att titta på asklagren kan geologerna identifiera utbrotten och följa dem tillbaka till istiden, alltså 10 000 år, säger Karin Eriksson.

Under två dagar var de i stort sett instängda i vännen Pálmis hem. De svarta molnen närmade sig.

– Fruktansvärt vackert men också skrämmande, det kunde gå från strålande sol till becksvalt på sekunder, berättar Gunnar Eriksson.

Räddningsverket kom och delade ut masker och glas-

» **Man fruktar att Katla ska få ett utbrott.**

GUNNAR ERIKSSON

ögon till skydd mot askan. Men det gick inte att vara ute många minuter.

Vulkanen vid glaciären Eyjafjallajökull har ställt till stora problem på ett redan ansträngt Island som drabbats hårt av finanskrisen.

– Men ingen vet vad som ska komma, man fruktar att Katla ska få ett utbrott och den är ofantligt mycket större än den här, säger Gunnar Eriksson.

Fast till skillnad mot övriga länder i Europa har Island byggt upp en organisation för att människor inte ska komma till skada.

Om Katla får ett utbrott, eller om något annat dramatiskt händer, hoppas de båda geologerna kunna återvända till Island.

Gunnar Eriksson tog på sig mask och samlade tefra för att ta med sig hem och analysera.

FOTO: KARIN ERIKSSON

Johan Källs
0225-59 54 14
johan.kalls@dt.se